

Lời nói chäng mät tiän mua

L̗ a l̗ i mà nói cho v̗ a lòng nhau.
Tâm buän chäng nói l̗ i nào,
Tâm vui l̗ i nói ngät ngào đä thäng.
Cä thäng yêu, bao nhiêu cũng đäc,
Hät thäng räi, nói ngäc nói xuôi.
L̗ i nói đä mäch lòng nhau.
L̗ i nói chân thät ngät ngào tình thäng.
Cä tình thäng nói gä cũng đä .
Hät thäng räi bät kä nói chi.
Nói nhiäu tâm khäi sän si.
Bäng nhä không nói tä biä ai täng. ...

Trong cuäc säng häng ngày, đä cä thä hiäu nhau biät nhau, trao đäi tin täc, phä biän văn hóa, con ngäi däng ngôn ngä, täc là: chä viät và tiäng nói. Đôi khi, không cùng chä viät, cũng không cùng tiäng nói, nhäng con ngäi cũng cä thä hiäu biät nhau qua dáng điäu, cä chä, nét mät, thái đä, hay giäng nói. Mät vän đä l̗ n đäi väi các gia đänh ngäi Viät säng ä häi ngoäi chính là: Vän Đä Ngôn Ngä. Đäi väi thä hä träc, tiäng Viät là tiäng mä đä, cho nên ränh rä rõ ràng, còn tiäng đäa phäng thì không thông thäo. Đäi väi thä hä sau, tiäng đäa phäng thì thông thäo, tuy tiäng Viät cũng là tiäng mä đä, nhäng nói thì väp väp, gäng gäo, ngäng nghäu. Täi sao nhä väy? Bäi väi thä hä sau häp thä văn hóa Tây phäng, tiäp xúc väi xã häi bên ngoäi nhiäu hän, còn trong gia đänh, thä hä träc muän täp nói tiäng đäa phäng väi thä hä sau, cho nên thä hä träc quên läng chuyän đäy đä tiäng Viät cho thä hä sau, dù ngäi mä đä là ngäi Viät. Hai thä hä nói hai thä tiäng khác nhau, tiäng Viät và tiäng đäa phäng, cho nên không thä thông cäm nhau đä dàng. Chuyän không cäm thông nhau thäng đäa täi viäc đä vä hänh phúc gia đänh, täc nhiän cuäc säng phiän näu khä đäu, không sao tránh khäi đäc.

Trong đäo Phät, näu muän nói väi tâm Phät, täc là tâm tä biä hä xä, hay tâm thanh tänh, thì chúng ta nên nói. Näu muän nói väi tâm ma, täc là väng tâm hay ác tâm, thì chúng ta không nên nói. Täi sao nhä väy? Bäi väi, khi chúng ta bä tâm ma điäu khiän đä nói năng, täc là chúng ta đang täo khäu nghiäp, đä räi mäi mäi, chính chúng ta bä trôi län trong sanh tä luân häi, khä đäu nhiäu kiäp.

Trong giáo lý cäa đäo Phät, vän đä l̗ i nói đäc đä cäp đän nhiäu näi: Mät là trong Tä Nhiäp Pháp, đó là: "Ái Ngä". Hai là trong Bát Chánh Đäo, đó là: "Chánh Ngä". Ba là trong Pháp Tä Y,

đó là: "Y Nghĩa B̗ t Y Ng̗".

Th̗ nào là "Ái Ng̗ "?

Ái ng̗ chính là: l̗ i nói d̗ u dàng, êm ái ng̗ t ngào, d̗ nghe d̗ th̗ ng, phát xu̗ t t̗ lòng t̗ bi h̗ x̗, phát xu̗ t t̗ tâm thanh t̗ nh, phát xu̗ t t̗ t̗ m lòng th̗ ng ng̗ i nh̗ th̗ th̗ ng thân. Ái ng̗ không ph̗ i là l̗ i nói d̗ u môi ch̗ t l̗ i, không ph̗ i là l̗ i nói hoa m̗, không ph̗ i là l̗ i nói tăng b̗ c khách sáo, c̗ t sao cho đ̗ p lòng ng̗ i nghe, m̗ t cách không th̗ c, đôi khi hàm ch̗ a d̗ ng ý bên trong. Ái ng̗ có tác d̗ ng đem l̗ i an vui, bình yên thanh th̗ n cho ng̗ i nghe. Ái ng̗ có tác d̗ ng an ̗ i v̗ v̗ nh̗ ng tâm h̗ n nhi̗ t n̗ o, âu lo s̗ s̗ t.

Gi̗ ng nói êm ái, l̗ đ̗ t̗ nh̗, ng̗ t ngào t̗ t̗ n, s̗ c m̗ t hi̗ n hòa, d̗ th̗ ng d̗ m̗ n, nhi̗ p ph̗ c lòng ng̗ i, h̗ n là gi̗ ng nói, ̗ n ̗ n ào ào, ̗ m ̗ m rào rào, chanh chua kh̗ ch̗ t, the thé khó nghe, m̗ t m̗ đ̗ ké, khoa tay múa chân. L̗ i nói hi̗ n t̗, hòa nh̗ thanh tao, thân thi̗ t thành th̗ t, ngay th̗ ng rõ ràng, sáng su̗ t khôn khéo, c̗ i m̗ vui v̗, r̗ t là d̗ dàng, c̗ m hóa lòng ng̗ i, có th̗ h̗ ng d̗ n, ng̗ i vào chánh đ̗ o. Trong sách có câu:

Chim khôn h̗ t ti̗ ng thanh nh̗ n.
Ng̗ i khôn nói ti̗ ng d̗ u dàng d̗ nghe.

Khi th̗ c hành h̗ nh b̗ th̗ i, đ̗ ng th̗ i, chúng ta nên th̗ c hành ái ng̗. Nghĩa là: Khi cho v̗ t gì, giúp đ̗ vi̗ c gì, chúng ta nên làm, v̗ i c̗ t̗ m lòng, t̗ bi bình đ̗ ng, và dùng l̗ i nói, êm ái d̗ u dàng, khuyên nh̗ an ̗ i, khuy̗ n khích đ̗ ng viên. Chúng ta hi̗ u r̗ ng: ng̗ i cho nên cảm ̗ n ng̗ i nh̗ n, ch̗ không mong c̗ u ng̗ i nh̗ n nh̗ ̗ n. T̗ i sao nh̗ v̗ y? B̗ i vì, nh̗ có ng̗ i nh̗ n, ng̗ i cho m̗ i có c̗ h̗ i làm ph̗ c. Hi̗ u đ̗ c nh̗ v̗ y, chúng ta đã th̗ c hành h̗ nh b̗ th̗ i m̗ t cách thanh t̗ nh, b̗ t c̗ n v̗ l̗ i, b̗ t c̗ u báo đáp, b̗ t k̗ ̗ n nghĩa, trong kinh sách g̗ i là "b̗ th̗ ba-la-m̗ t". Trong sách có câu:

Mi̗ ng khi đ̗ i g̗ i khi n̗ o.
C̗ a tuy t̗ t̗ c nghĩa so ngàn trùng.

̗ n nghĩa ngàn trùng đó, ch̗ ng qua do l̗ i nói ái ng̗, khi đem cho m̗ t mi̗ ng v̗ y. Nói m̗ t cách

khác, n nghĩa t o đ c t cách đem cho, và, i nói khi cho, ch không ph i hoàn toàn do c a đem cho. Sách cũng có câu: "Cách cho h n c a cho", chính là nghĩa đó v y.

B ng nh ng c i, ng i nào b thí v i tâm mong c u s đ n đáp, hay trông đ i v i c báo n, h c luôn mi ng k l chuy n n n nghĩa đã làm, v i nhi u ng i khác, ng i đó ch c ch n s nh n s ph phàng t k th n. Và v i c làm ph c nh v y m t đi ý nghĩa cao đ p. Ph c báo n u có, cũng r t h n h p, nh tâm nh h p, c a ng i làm n. Ng i đ i m a mai, nh v y g i là: B thí ba la làng, hay: B thí la ba làng. Nghĩa là: ng i đó b thí t i n b c, hay đem c a c i cho ng i khác, r i la to lên cho c ba làng, làng trên hay xóm đ i, xóm gi a, đ u bi t. Nhi u khi không khéo dùng i nói, trong khi b thí, thay vì đ c nh n, trái i, ng i cho b thù oán, mà ch ng h hay bi t! Trong nhi u tr ng h p, v i c đó x y ra, ngay trong gia đình, gi a nh ng ng i thân, ngay c v ch ng, cha m con cái, hay anh ch em!

Th c hành đ c "ái ng " t c là tăng tr ng tâm Ph t, t c là tâm t bi h x . Th c hành đ c "ái ng " t c là đ p đ c tâm ma, nh là: tâm tham lam, tâm sân h n, tâm ganh ghét, tâm đ k , tâm ganh t , tâm hi m khích, tâm t t đ , tâm h n thua, tâm ngã m n, tâm khinh ng i, tâm khen mình. Th c hành đ c "ái ng " t c là tu t p theo h nh nguy n đ i t đ i bi c a Đ c Quán Th Âm B Tát, t m thỉnh c u kh chúng sanh. Chúng sanh th ng đau kh vì nh ng i nói c a nhau. Cho nên th c hành đ c "ái ng " t c là đem i an l c và h nh phúc cho m i ng i chung quanh, đem n c cam l trong bình thanh t nh c a Đ c Quán Th Âm B Tát, r i vào nh ng tâm h n đang nhi t não, rót vào tai nh ng âm thanh êm ái đ u dàng, có công năng chuy n hóa nh ng con ng i đang phi n mu n, nh ng tâm h n đang phi n não kh đau, thành nh ng con ng i vui t i, nh ng tâm h n an l c h nh phúc.

Các b c cha m , th ng dùng ái ng , t t đ u dàng, ng t ngào đ th ng, đ đ c m thông, cùng v i con cái. Nh ng cũng đôi khi, cha m ph i dùng, nh ng i c ng r n, nghiêm c m kh t khe, không có bao che, đ mà khuyên đ y, cho con nên ng i. Nh v y đó cũng là m t đ ng khác c a ái ng , th c hi n v i tâm t bi c a b c B Tát. Nói m t cách khác, ng i không có lòng t bi bác ái, không th nào có "ái ng " đ c. Th c hành đ c "ái ng " t c là dùng i nói đ an i, tr n an nh ng tâm h n âu lo s s t. Đó là h nh vô úy thí c a B Tát Quán Th Âm. Mu n đ c B Tát Quán Th Âm c u kh , tr c tiên chúng ta ph i th c hi n theo h nh nguy n c a Ngài. Ch không ph i ch van xin c u kh n mà đ c to i nguy n đâu! Chúng ta thích nghe, i nói th nào, thì hãy nói ra, i nói th y, cho ng i khác nghe.

Th nào là chánh ng ?

Chánh ng̗ là lời nói chân chánh, hợp với Chánh Pháp, có lợi ích thiết thực, đem lại yên vui cho mọi người, hòa bình cho mọi người. Chánh ng̗ là lời nói thành thật và sáng suốt, ngay thẳng và bình đẳng, hợp tình và hợp lý, hòa nhã và rõ ràng, chân chất và giản dị, khuyến thiện và nh̗t nh̗.

Trong Kinh A Hàm, Đức Phật có dạy: Tâm Kh̗u Nh̗t Nh̗. Nghĩa là: Tâm nghĩ sao, miệng nói vậy. Tâm kh̗u không khác. Miệng thường nói thật, tâm nên nghĩ thật. Nh̗ vậy, mọi đức an lạc, mọi đúng là ng̗ nói tu đ̗o. Ng̗ nói lời, tâm nghĩ mặt đ̗ng, miệng nói mặt n̗o, miệng nói nh̗ vậy, tâm không nh̗ vậy, dù có hình tượng nào, cũng chỉ là ng̗ nói x̗o.

Trong Kinh Pháp Cú, Đức Phật có dạy:

Dù nói hàng ngàn lời vô ích, không bằng chỉ nói một lời đúng Chánh Pháp, có ích lợi làm cho tâm người nghe đức an tịnh.

Trong cuộc sống trên thế gian này, nếu mọi người đều như n̗m lòng và luôn luôn thực hành câu trên đây, cuộc đời hạnh phúc biết là bao nhiêu, cuộc đời tốt đẹp biết là bao nhiêu. Dù cù là và thu̗c nh̗c đều chỉ còn đức dùng khi trái gió trở trời mà thôi! Làm đức nh̗ vậy, trong các gia đình, vợ chồng con cái, trên thuận dưới hòa, an vui hạnh phúc, không có tranh cãi, không có xào xáo. Làm đức nh̗ vậy, trong các xã hội, trật tự an ninh, luôn luôn bảo đảm, nh̗ng cuộc cãi vã, đ̗a đ̗n u đ̗, án mạng rùng rợn, không thể xảy ra. Làm đức nh̗ vậy, trong các quốc gia, hòa bình chắc chắn, bền vững lâu dài. Mặt lợi nói ra, người nghe hoan hỷ, mọi cộng đồng tốt đẹp, tâm trí kh̗ng an, đó là Chánh ng̗.

B̗ng nh̗ ng̗ nói lời, lời nói bất chánh, hay là tà ng̗, đó là lời nói, không đức chánh đáng, ng̗ nói phi lý, tổn hại đời sống, cùng danh dự người. Mặt lợi nói ra, khi nào cho người nghe, nh̗c óc nh̗t tim, tâm trí quay cuồng, hận phi phách tán, có khi ng̗t x̗u, đó là lời nói: sâu đ̗c hiểm ác, đầy nghi̗n nguy̗n r̗a, nh̗c m̗ng thô tục. Có nh̗u tr̗ng hợp, ngay trong gia đình, hay ngoài xã hội, không phải mọi người, lời nói đ̗n giận, rồi đ̗ hi̗u l̗m, người nào hay giận, chỉ khi tâm thôi, chỉ ng̗ ích lợi gì!

Trong Kinh Hoa Nghiêm, Đức Phật có dạy:

Không nên nói lời vô nghĩa. Phải giữ gìn lời nói.

Lời nói phải chân thật, đúng lúc, hợp Chánh Pháp, ích lợi cho mình cho người.

Tuy nhiên trên đời, có rất nhiều người, chät biết chä nhau, đem gieo thäng đau, cho bao người khác, nói bóng nói gió, nói xiên nói xä, nói cho ghét bä, nói lời khiêu khích, lăng nhäc mä lời, suät đời không biết, không bao giờ nói, biết cä lúc nào, chäng kä đúng sai, chäng hä mä miệng: nói lời xin lỗi, nói tiếng cảm  n! Lời nói phát xuất từ tâm ý con người. Tâm ý con người, thay đời đời thay, tùy theo hoàn cänh. Cho nên lời nói, cũng thay đời theo. Tâm thiện lời hiän. Tâm ác lời thô.

Trong năm giới của người Phật tử tại gia gồm có: sát, đäo, dâm, väng, täu. Giới thứ tư là giới về lời nói. Giới này khuyên người Phật tử tại gia chân chánh, không nên dùng lời nói để lợi mình hại người, gọi là väng ngữ hay tà ngữ, dù người đó là người thân hay kẻ thù. Giới này khuyên người Phật tử tại gia chân chánh, nên dùng lời nói để lợi mình lợi người, gọi là chánh ngữ, dù người đó là người thân hay kẻ thù. Tại sao như vậy? Bởi vì trước hết, khi dùng lời nói, để hại người khác, tâm của chính mình, chäc chän bị näng, làm cho công phu, tu tâm däng tánh, từ bao lâu nay, trở nên vô ích. Kinh sách gọi đó: chính là Khäu nghiäp!

Một lời nói ra, làm cho tan vỡ, hạnh phúc gia đình, của những người khác, làm cho mọi người, nghi ngờ lẫn nhau, đó là lời nói: mäp mä không rõ, đät điäu thêm bớt, thay träng đäi đen, näc lä khuäy hä, läng giä thành chän, có lời nói không, không lời nói có, đäu do tâm täng. Nhiều khi nói lời, cä ý hại người, người chäa biết, mình đã lỡ nhäđä, häu quätäc thì. Trong sách có câu:

Giäy ông lợi đäp lợi ông

Giäy bà chäa trúng thäng xông lời bà.

Nhiäu ông nhiäu bà, tuổi tác đã già, gần đät xa träi, sống nay chät mai, vän täo khäu nghiäp, ngäm máu phun người, bäi chuyän cäng đäng, khích đäng bên đông, kiäm chuyän bên tây, chuyên đâm bä thäc, khoái thäc bä gäo, chäc ghäo mäi người, không nhä có lời: "Ngäm máu phun người, träc đä miệng mình". Có rất nhiều người, nói lời khiêu khích, häng tâm biết thì, cho người kiän nhau, ghét nhau thù nhau, phiền não khổ đau, người ngu mäc bäy. Tuy nhiên, ai ai cũng biết rằng:

Ghim nhiều chäng trong lòng

Ngày ăn đêm ngủ đáng háng đáng cáyán.

Nhá váy chánh là pháp môn tu theo "hánh Xá", mát trong tá vô láng tâm cáa đáo Phát, gám có: tá, bi, há, xá. Ngáng i giá gìn chánh ngá là ngáng i nói lái thát tháng thián, công bình ngay tháng, có ích lái chánh đáng. Ngáng i giá gìn chánh ngá là ngáng i dá đát kháu nghiáp, cán tráng lái nói, không bao giá nói sai sá thác, không nói lái thiên vá, không nói lái xuyên tác, không vu oan giá háa, không hám he háu đáa, không đái tráng thay đáen, không tháu đát thám bát. Ngáng i giá gìn chánh ngá là ngáng i không nói láo, không nói xáu ngáng i khác, không thích nghe nói láo nói xáu, và không tin nháng lái nói láo nói xáu. Ngáng i nào hay nói láo, nói xáu ngáng i khác, háu quá sá là không ai tin cáy, không ai thám nghe náa.

Trong Kinh Di Giáo, Đác Phát có dáy:

Không nên quan tâm chuyán thá gian.

Không nên loan truyán các tin đán.

Tái sao nhá váy? Bái vì, các chuyán thá gian, tháng là nháng chuyán, nhán ngá thá phi, phái quáy đáng sai, tranh cháp hán thua. Các loái tin đán, tháng không căn cá, không có xác thác, không đáng tin cáy, khó kiám cháng đác, chá nhám làm hái, thanh danh ngáng i khác. Nháng chuyán thá gian, các loái tin đán, tháy đáu làm cho, tâm trí con ngáng i, bát an dao đáng, có hái mà thôi, cháng ích lái gì, đám đá rao truyán! Chúng ta không cán, phung phí thì giá, mát cách vô ích, đá đi đánh chánh, nháng lái đán đái, sai lác hoàn toàn, náu nhá hoàn cán, không bá bát buác, phái làm sáng tá. Nháng ká xáu mám, nháng ngáng i xáu miáng, láy làm thích thú, khi tháy chúng ta, bác bái bát an, vì nháng lái nói, cá ý cáa há. Đá chính là đáu, mà há mong muán. Náu nhá chúng ta, bình tánh thán nhiên, nhá không có chuyán, gái xáy ra cá, nháng lái vu oan, sá tan bián đán, đi vào quên lãng. Chúng ta chá nên, dành hát thì giá, táp trung lo chuyán, tu tâm đáng tánh, cho đán khi đác: giác ngáng i thoát.

Trên cuác đái này, có nháng chuyán không có giái đáp nào thích háp, không có giái pháp nào tháa đáng, không có lái khuyên nào chính xác, mát cách tuyát đái. Lúc đáđá, im láng láng nghe, tâm không phán xét, không há tranh cãi, đáng là tháng sách, nên coi nhá váng. Bái váy có câu: "Lái nói là bác. Im láng là váng". Lái nói đáng lúc, thác có ích lái, đá là chuyán khó. Nhán đác nín đác, giá đác im láng, táo nên hòa khí, lái càng khó hán. Trong các gia đánh, có rát nhiáu khi, lái nói cán thiát, đá hai vá cháng, thông cám vái nhau, cha má con cái, hiáu biát lán nhau, đá anh chá em, hòa thuán chung sáng. Nháng có nhiáu ngáng i, già trá lán bá, tá ái quá cao, quan tráng ngáng i náng, lái không cháu nói, giá sá im láng, mát cách lán láng, làm cho cuác

Lời Nói

Tác Giả: Cá sĩ Chính Trác

Thứ Tư, 16 Tháng 12 Năm 2009 07:52

sống, ở trong gia đình, ngày ngày khó khăn, bất cứ bất an. Phiền não khổ đau, bất đâu tở đó. Thấy ra nhieu lúc, chính sống im lặng, rồi là cần thiếp. Nhưng cũng có nhieu lúc, tôi nói cần thiếp họ. Nói ra một tôi, thông cảm cảm thông, không còn phiền não, chớ một khổ đau, tôi sao không nói? Người nào cũng vậy, chúng ta toàn thiện, luôn luôn nói đúng, chúng ta có tôi, tôi sao tôi chớ, tôi nói người khác? Bởi vậy cho nên, kinh sách có câu:

Nói năng đúng Chánh Pháp

Im lặng đúng Chánh Pháp.

Chúng ta nên biết: Người nào đặt đức: "Trạng Thái Vô Tâm", nghĩa là trong tâm, không một niệm khi, tức là bên trong, không tâm nghĩ ngợi, lắng lắng yên yên, bên ngoài không nói, im lặng tuyệt đối. Không ai có thể, có đức hạnh, đoán đức trong tâm, người đó muốn gì, hay đang nghĩ gì! Tôi sao như vậy? Bởi vì: Người đó Vô Tâm! Thấy là đức gì n! Trong sách có câu:

Người nào đặt đức vô tâm.

Cuộc đời an lạc không tâm lý phiền.

Trong Kinh Pháp Bảo Đàn, Lục Tổ Huệ Năng có dạy: Thấy ái bất quan tâm. Trạng thái thân tâm sống cảm giác. Nghĩa là: Nhưng chuyện, thế gian thế gian ghét ghét, không làm bận lòng, chúng ta có bận tâm, chúng ta sống niệm, duy trì thế gian hai chân, mà an giác ngộ, khi phải trên trên, lẫn qua lẫn tôi, trần trụi trụi, thọ sự năm canh, niệm đức niệm đêm, tôi một đức ngàn! Khỏe re, khỏe ru!

Cũng trong Kinh Pháp Bảo Đàn, Lục Tổ Huệ Năng có dạy:

Những ngôn ngữ thế gian. Thấy cảm giác luận Phật nghĩa.

Những thức bất thế gian. Hiểu pháp linh hoàn hảo.

Nghĩa là:

Nếu tôi nói hòa hợp. Cùng nhau bàn nghĩa Phật.
Nếu như chúng hòa hợp. Chép hai tay hoan hỷ.

Tôi nói thế nào có ng̗ ý, ̗ ý, thâm ý, di̗u ý, có khi chánh ng̗, có khi tà ng̗. Nếu thế này, tôi nói không hòa hợp để ̗ ý, ý ki̗n bất để ng̗, chúng ta không nên tranh cãi. Tại sao như vậy? Bởi vì, cũng trong Kinh Pháp Bảo Đàn, Lục Tổ Huệ Năng có dạy:

Th̗ tông bất vô tránh. Tránh thế thế để ̗ ý.
Tông này vô không tranh. Tranh cãi mà thế để ̗ ý.

Con người muốn thế để ̗ ý để ̗ ý, thế là muốn cuộc sống để ̗ ý an lạc hạnh phúc, hãy bắt quan tâm chuyên tranh cãi, hãy bắt bàn chuyên chuyên thế phi! Bất để ̗ ý bao nhiêu, an lạc bấy nhiêu!

Đi̗u này chúng tôi, tôi nói con người, thế có hậu quả, khó thế để ̗ ý! Trí tuệ con người, phát triển thế để ̗ ý, ̗ trong thế để ̗ ý. Còn như nhân cách, thế cách con người, phát triển ̗ trong, phong ba bão táp, ngh̗ch c̗nh thế thách, như ng̗ bất thẳng tr̗m, vinh như để ̗ ý mà thế, trong thế để ̗ ý, tôi khen thế để ̗ ý. Trong kinh sách gọi đó là "bát phong". Trong Kinh Pháp Cú, Đức Phật có dạy:

Nh̗ ng̗n núi vô ng̗ vàng. Trong phong ba bão táp.
Người trí cũng như vậy. Bình thế thế tr̗c khen chê.

"Y Nghĩa Bất Y Ng̗".

Nghĩa là chúng ta chỉ nên quan tâm đến ý nghĩa, không nên chấp ngôn ngữ, không nên chấp lời nói hay bài viết, không có ý nghĩa gì. Làm để ̗ ý như vậy, chúng ta bắt như thế, phiền não khổ đau, trên thế gian này. Có như thế để ̗ ý nói thế ra vô nghĩa, như thế cũng có thể làm cho người khác bất mãn, thế để ̗ ý, bất an. Chúng tôi như thế có người nói mình ngu như con bò mà bày để ̗ ý để ̗ ý. Chúng tôi như thế có người nói mình chép bài của người khác, rồi để ̗ ý tên mình là tác giả. Nếu thu như thế các câu đó vào tâm trí, rồi sanh phiền não thế để ̗ ý, qu̗ thế chúng ta không để ̗ ý thông minh cho thế để ̗ ý. Các loại câu nói như vậy không có căn cứ vào đâu cả, chúng ta để

Lời Nói

Tác Giả: Cá sĩ Chính Trác

Thứ Tư, 16 Tháng 12 Năm 2009 07:52

tâm gì n t c làm gì cho m t. Th c ra, l i nói đó vô nghĩa, b i vì mình không ngu, b i vì mình không ph i là con bò, b i vì mình không chép bài c a ai h t, cho nên không c n ph i quan tâm đ n nh ng l i nói nh v y.

Lúc Ph t t i th , g p ng i ngo i đ o, đi theo qu y r y, nh ng v n th n nhiên, c t b c khoan thai, nh không có chuy n, x y ra gì c . Ng i đó th y Ph t, ti p t c l ng thnh, bèn ch n l i h i: Này ông C Đam, có ch u thua ch a? Lúc đó Đ c Ph t, t t n nói k :

Ng i h n thì thêm oán.

K thua ng ch ng yên.

H n thua đ u x h t.

Gi c ng đ c an lành.

Khi chúng ta nói t t cho ng i nào, ng i đó s ráng gi g n đ c t nh v y. Ng i đó s phát huy khía c nh t t, b đi khía c nh không t t. Ch ng h n nh là: cha m r y la, nhi c m ng con cái, nh ng không bao gi , m l i khen th ng, cũng không bao gi , nói t t con cái, th m chí nhi u khi, đem các t t x u, c a con cái mình, nói v i ng i ngo i, tr c m t con cái. Tác đ ng giáo d c, s r t tiêu c c!

Có câu chuy n đáng cho các b c ph huynh nghi n ng m sau đây: Có m t chú ti u, s ng trong tu vi n, đ i khi tr i t i, th ng hay leo t ng, đi ra ngoài ch i. V s tr tr i, bi t đ c vi c y, nh ng ch ng nói gì. Hôm n sau khi, đi ch i tr v , chú ti u leo t ng, tr vào bên trong, b i vì tr i t i, không có đèn đ u, đ t chân ngay đ u, c a v s ph , thay vì chi c gh , dùng đ trèo t ng, ra ch i bên ngoài. V thi n s đó, ch ng nói n a l i, qu ph t trách móc, còn ân c n khuyên: Con đi ng đi, đã khuya r i đó! T đó v sau, chú ti u quy t tâm, h t lòng h t s c, t n tâm t n tình, t n l c t n s c, tu h c tinh t n. V sau tr thành, m t v thi n s , n i ti ng kh p n i, giúp ích đ o đ i, nhi u ng i l i ích. B i v y, sách có câu:

Tha th thì th thái.

Th thái thì thành t u.

Thành t u thì thanh th n.

Thanh th n thì th nh th i.

Trong kinh nghi m s ng h ng ngày, ít ai h i h n vì ít nói. Nh ng nhi u ng i h i h n vì nói

nhĩ u, và nói quá lời. Trong gia đình nào, vợ chồng đ ng lòng, tu tâm d ng tánh, n u v hay ch ng, nói lời khó nghe, ng i kia vui v : Nói b t chút đi, gi m 50% nhe, sao m c quá v y? Ng i v hay ch ng, nghe qua li n t nh, n n c i t i. Th là m i s , m i vi c bình yên, vui v kh e kho n, gia đình h nh phúc, ch c ch n không nghi! Gia đình nh v y, kh i coi th y bói, kh i t i lu t s , kh i thăm bác sĩ, m t không nh kh , tâm h n ph i ph i, thanh th n th nh th i, vui t i su t ngày!

Trong kinh sách có, câu chuy n nh sau: Chú ti u theo sau, h u v hòa th ng, c hai đang đi, trên con đ ng làng. Nhìn th y c nh t ng, các ng i nông dân, làm ng v t v , các con trâu cày, c c nh c vô cùng, nhĩ u con côn trùng, b i i cày c t, đau đ n o n o i, kh p n i trên ru ng, chú ti u phát tâm, đ i t đ i bi, th ng xót chúng sanh, bèn th t lên r ng: Con quy t tâm tu hành, cho đ n thành chánh qu , đ đ t n chúng sanh. V hòa th ng tán thán: Con v a phát tâm B Tát, v y hãy đi tr c, đ th y đi sau, con ch đi mau, th y không theo k p. Đi thêm m t đo n, c m th y m t quá, chú ti u bèn than: Tu hành qu thi t là kh ! Không tu có l s ng h n! V hòa th ng phán: Con th i th t tâm B Tát, hãy đi theo sau, đ th y đi tr c! Nghĩa là: Nói lên nhĩ u ch ng nào, th l tâm mình đ ng nhĩ u ch ng y! Đ n gi n nh v y!

Do đó cho nên, đ o Ph t ch tr ng: tu tâm và d ng tánh, d ng nghi p và chuy n nghi p, chuy n hóa cu c đ i, bi n phi n não kh đau, thành an l c h nh phúc. Trong đ o Ph t, không quan tr ng chuy n th n thông phép l , không c n bi t t ng đá khóc, thi t hay không, không c n bi t b c tranh ch y n c m t, thi t hay không, không c n bi t th n thánh hi n trên vách t ng, trên đám mây, trên ng n cây, trên nóc nhà, trên cánh đ ng, trong giáo đ ng, trong chùa mi u, thi t hay không. T i sao nh v y? B i vì, nh ng chuy n th n thông không t ng đó, ch ng đem l i ích l i gì, cho vi c tu tâm d ng tánh, ch ng đem l i an vui l i l c nào, cho b t c ai. Ng i nào ch bi t, quan tâm đ n chuy n, th n thông phép l , linh thiêng huy n bí, m m h h , c u nguy n van xin, t c là ng i đó, l c vào tà giáo, hành theo ngo i đ o, không ph i Chánh Pháp, đúng c a đ o Ph t, dù ng i đó là: tu sĩ t i chùa, Ph t T t i gia! H n n a chúng ta, c n l u ý r ng: chính con ng i th ng, làm vi c c u xét, phong thánh phong th n, cho nhĩ u ng i khác, qua đ i tr c kia, vì không gi đ c, m ng s ng c a h , nên ph i hy sinh. Đ r i sau đó, cũng chính con ng i, c u nguy n th n thánh, tr l i giúp đ , phù h đ trì, b o v gìn gi , chính thân m ng mình, và linh h n mình! Th c là l n qu n! Th c là loanh quanh! Th c là gây th ! Nh ng i đang m , ch a ch u t nh th c!

Đ i v i l i nói, sách v c kim, t đồng sang tây, ca dao t c ng , truy n mi ng th gian, có th c là nhĩ u, ch ng h n nh là: "Ăn ph i nhai, nói ph i nghĩ". Nh là: "Ng i khôn nói ít hi u nhĩ u. Ng i ngu nói m y cũng li u t m thân". Nh là: "No ăn m t ngon. Gi n nói m t khôn". Nh là: "Hay làm h n là hay nói. Hay nói không b ng nói hay". Nh là: "Ng i khôn nói ít mà hay. Ng i nào nói l m dù hay cũng nhảm". Ng i ta th ng chê nh ng k "Năng thuy t b t năng hành", t c là nh ng k ch bi t nói suông, nh ng không bi t làm nh v y. Nh là: "Thân giáo h n là kh u giáo". Nh là: "Nên làm g ng h n là nói b ng l i". Nh là: "Deeds speak louder than

words". Chĩng hĩn nhĩ là: sĩng trong gia đĩnh, muĩn có hĩnh phúc, ngĩĩi làm cha mĩ, nên phĩi làm gĩĩng, cho con bĩt chĩĩc, ngĩĩi nào hĩn xĩĩc, con cũng làm theo, ngĩĩi nào gian dĩi, con cũng dĩi gian, làm sao đĩng hoàng, thĩng ngay cho đĩĩc? Nhân nào quĩ nĩy! Hình nào ĩnh nĩy!

Tóm lĩi, Ái ngĩ, Chĩnh ngĩ, và Y nghĩa bĩt y ngĩ, là các pháp mĩn, rĩt thiĩt yĩu, rĩt thĩc tĩ, rĩt thông dĩng, cho bĩt cĩ ai, không riĩng Phĩt Tĩ, trĩn thĩ gian này, muĩn xĩy dĩng đĩĩc, cuĩc sĩng ý nghĩa, muĩn đĩĩc sĩng trong, an lĩc hĩnh phúc. Ái ngĩ, chĩnh ngĩ, và y nghĩa bĩt y ngĩ, giúp con ngĩĩi cĩ thiĩn tĩ thĩn. Con ngĩĩi do mĩ mĩ nên hành vi bĩt chĩnh, ngĩn ngĩ đĩ o diĩn, ý niĩm tà vĩy, chĩy theo dĩc vĩng, sĩng theo tà đĩ o, làm chuyĩn bĩt lĩĩng. Trái lĩi, nĩu con ngĩĩi biĩt thĩc hành ái ngĩ, chĩnh ngĩ, và y nghĩa bĩt y ngĩ, sĩ chuyĩn hóa đĩĩc phiĩn nĩi khĩ đĩu, kiĩn tĩ o đĩĩc đĩi sĩng chĩn chĩnh ĩch lĩi. Cĩ nhĩn có dĩy: "Đĩu ác thiĩn hĩ nĩi vĩ ta, đĩi vĩi tĩm hĩn ta, cũng nhĩ lĩĩi cĩy đĩi vĩi mĩt đĩt. Lĩi nĩi ác cĩy xĩi tĩm hĩn ta, nhĩng làm cho tĩm hĩn ta thĩm phĩ nhiĩu". Chĩng ta nên nhĩ: các bĩc thĩnh hiĩn, kim cĩ đĩng tĩy, thĩĩng bĩ lĩi nĩi, phĩ phĩn thĩ phi, thĩm chĩ kĩt ĩn, giĩm pha phĩ bĩng, tuy nhiĩn các ngĩi, nhĩn cách cao quĩ, bĩnh tĩnh thĩn nhiĩn, cho nên giĩ đĩĩc, bĩn tĩm thĩn tĩnh.

Ái ngĩ, chĩnh ngĩ, và y nghĩa bĩt y ngĩ, giúp con ngĩĩi cĩ tĩ o hoĩn cĩnh. Hoĩn cĩnh phĩn ĩnh tĩ tĩm. Tĩ tĩm tĩc là tĩm cĩ a mĩnh. Tĩ tĩm bĩnh thĩn, hoĩn cĩnh an vui. Tĩ tĩm rĩi loĩn, hoĩn cĩnh bĩt an. Trong kinh sách, tĩ tĩm đĩĩc gĩi là chĩnh bĩi, hoĩn cĩnh đĩĩc gĩi là y bĩi. "Chĩnh bĩi thĩ nào thĩ y bĩi thĩ ĩy". Ngĩĩi có tĩm lĩĩng thiĩn thĩ sĩng trong cĩnh hiĩn lĩnh. Ngĩĩi có tĩm gian ĩc thĩ luĩn luĩn sĩng trong cĩnh ĩu lo cĩng thĩng, thĩp thĩm phĩp phĩng. Trĩn thĩ gian này, sĩ dĩ có nhĩng hoĩn cĩnh khĩ đĩu, bĩi vĩ con ngĩĩi không biĩt sĩng vĩi chĩn tĩm. Chĩn tĩm là tĩm chĩn thĩt, không dĩnh mĩc vĩi cĩnh trĩn. Nĩu mĩi ngĩĩi đĩu biĩt sĩng vĩi chĩn tĩm, thĩ thĩ gian này chĩnh là thiĩn đĩng, là cĩc lĩc. Đĩng đĩng nĩi này trĩng qua nĩi nĩ. Nghĩa là: thĩn đĩng sĩng ĩ trĩn đĩi, ĩ thĩ gian này, nhĩng tĩm thĩĩng mĩ ĩĩc cĩnh thiĩn đĩng cĩc lĩc. Nhĩng ngĩĩi nhĩ vĩy, mĩ ĩĩc nhĩ vĩy, chĩ làm khĩ thĩn, khĩ tĩm mà thĩi.

Trong kinh sách, Chĩ Tĩ có dĩy: "Hĩy tĩy theo chĩ ĩ thĩĩng an lĩc".

Trong kinh sách có cĩu: "Nĩm Mĩ Nhĩt Thiĩt Chĩng Sĩnh Hoĩn Hĩ Kiĩn Bĩ Tĩt". Nghĩa là: Ngĩĩi nào muĩn sĩng cuĩc đĩi an lĩc, không phiĩn nĩi, chĩng khĩ đĩu, nhĩ các bĩc Bĩ Tĩt, hĩy thĩc hành ái ngĩ, chĩnh ngĩ, và y nghĩa bĩt y ngĩ, vĩo trĩng đĩi sĩng hĩng ngĩy, tĩt nhiĩn sĩ đĩĩc mĩi ngĩĩi hoĩn hĩ khi gĩp mĩt. Trong nhĩ Phĩt, mĩi cĩu niĩm hĩng dĩnh chĩ Phĩt, hoĩc chĩ Bĩ Tĩt, nhĩ cĩu nĩi trĩn, đĩu có ý nghĩa dĩy chĩng ta mĩt hĩnh tu, mĩt pháp mĩn tu, mĩt cĩng phu tu tĩp, chĩ không phĩi chĩ đĩ chĩng ta đĩc tĩng rĩm rĩm, mà chĩng hiĩu gĩ hĩt, cho nên chĩng thĩc hành đĩĩc trĩng đĩi sĩng hĩng ngĩy, đĩ đĩm lĩi an lĩc và hĩnh phúc. Ngĩy xĩa, mĩt nhĩ hiĩn trĩĩt có bà vĩ, thĩĩng ngĩy nĩi nhiĩu. Mĩt hĩm, bà vĩ bĩ bĩnh, không

Lời Nói

Tác Giả: C̗ sĩ Chính Tr̗c

Thứ Tư, 16 Tháng 12 Năm 2009 07:52

nói chuyện đ̗c, nhà hi̗n tri̗t than, hôm đó ông m̗t, c̗ h̗i th̗c hành, h̗nh tu nh̗n nh̗n, và h̗nh l̗ng nghe.

Ch̗ T̗ có đ̗y:

Tu mà không h̗c là tu mù.
H̗c mà không tu là đây sách.

Nghĩa là: Ng̗i phát tâm th̗c hành vi̗c tu t̗p, s̗a đ̗i tâm tánh c̗a mình, nh̗ng không ch̗u h̗c h̗i giáo lý, không ch̗u tìm hi̗u Chánh Pháp, ai nói gì cũng nghe, ai b̗o gì cũng tin, ng̗i đó đ̗ b̗ đ̗ vào ngo̗i đ̗o, đ̗ b̗ l̗c vào tà đ̗o, đúng là mù quáng. Còn ng̗i nào ch̗ bi̗t lo nghiên c̗u tìm tòi, h̗c r̗ng hi̗u nhi̗u, không lo tu tâm đ̗ng tánh, không ch̗u quán sát t̗tâm, ch̗ lo phê bình ch̗ trích ng̗i khác, ch̗ th̗y l̗i ng̗i, không th̗y l̗i mình, đúng là cái t̗, cái đây, hay cái b̗ đ̗ng sách mà thôi, ch̗ng ích l̗i gì cho ai c̗. Th̗ đ̗ nh̗ có ng̗i su̗t ngày đ̗m ti̗n ̗ nhà băng c̗a ch̗, có ng̗i su̗t ngày chăn trâu ngoài đ̗ng cho ch̗, chi̗u v̗ đ̗n nhà, ti̗n không có, trâu cũng không!

Ch̗ng h̗n nh̗ ng̗i, phát tâm tu hành, nh̗n th̗y nói nhi̗u, ch̗ gây phi̗n não, g̗p nhi̗u kh̗ đau, không ích l̗i gì, bèn th̗c hành theo, pháp tu t̗nh kh̗u, nh̗ng không ch̗u h̗c, kinh sách giáo lý, nh̗m m̗t nín th̗nh, b̗t c̗ ai h̗i, b̗t c̗ đ̗u gì, đ̗u không tr̗ l̗i, nh̗t đ̗nh ng̗m mi̗ng, không h̗ hé môi, dù n̗a l̗i thôi, cũng không ch̗u nói. Bên ngoài trông qua, có v̗ khá l̗m, bên trong r̗i r̗m, n̗i tâm xáo tr̗n, bão táp t̗i b̗i, t̗c gi̗n c̗nh hông. T̗i sao nông n̗i? B̗i vì ng̗i đó, còn nghe bi̗t h̗t, nh̗ng không nói đ̗c, l̗i không ch̗u x̗, ch̗t ch̗a lâu ngày, kho tàng tâm th̗c, đ̗y tràn ̗p l̗m, nh̗ng chuy̗n th̗ phi, nh̗ng chuy̗n chánh tà, nh̗ng chuy̗n l̗n nh̗, đ̗ mọi m̗i th̗, có ngày ̗ h̗, không th̗ nh̗n đ̗c, không thêm tu n̗a! Hành mà không h̗c, đáng s̗ nh̗ là: n̗c đ̗c ch̗t ng̗i!

Trong Kinh Th̗ Lăng Nghiêm, Đ̗c Ph̗t có đ̗y:

"Tuy h̗c r̗ng hi̗u nhi̗u mà không tu hành, cũng đ̗ng nh̗ ng̗i không h̗c không hi̗u. Ch̗ng khác nào ng̗i nói ăn mà không ăn, tr̗n không th̗ nào no đ̗c".

Theo quan điểm của Phật giáo, không cần phải thọ phßng Đßc Phật Thích Ca, hay bắt cầu với Phật nào, với Bồ Tát nào, chỉ cần thọ hành ái ngữ, chánh ngữ và y nghĩa bất y ngữ, một cách đúng đắn, trong cuộc sống hàng ngày, bắt cầu ngữ nào cũng đều được an lạc và hạnh phúc, cao hơn nữa, đều được giác ngộ và giải thoát. Bßng như ngữ của tôi, lập bàn thờ Phật, tßi chùa tßi gia, đi chùa lễ lễ, lập chùa chißn to, tßo pho tượng ngßn, mà không thọ hành, ái ngữ chánh ngữ, y nghĩa bất y ngữ, một cách đúng đắn, trong cuộc sống, dù là Phật tử, tßi gia xuất gia, cũng chỉ ngßi gì! Đó mới thực là: chí công vô tư, là chánh đạo vậy./.